

Latvijas Amīrs.

57. gadagājums.

Nr. 21.

Trefchdeena, 24. Mai (5. Juni.)

1878.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedīzija Besthorn ī. (Meyer) grahnatu-bohdē Jelgavā.

Nahditojs: Preezigakas finas. Visjaunakahs finas. Dāschadas finas. Garais kālejs. Tautas dīcīmī. Sludināshanas.

Preezigakas finas.

No visahm pusehīm skan tāhs finas, ka mērs gan valikshoht netrauzēts. Kaut gan tas vēls tohp kā apslehpums turehts, ko visu grāfs Schuvalows no Pehterburgas us Londoni atnests, un par to agrak neko skaidru nedrīdehī, pirms Englante buhs us tam sāvu atbildu gatānu dabūjusi, to mehr til dauds jau manīja, ka Kreevījas preekschālikumi ir tādi, ka nau dohmajams, ka Englante valiks tohs atstuhmū. Englantes kēhnīnene pati nupat us weenu augstu lungu fāzījū, ka wīna stipri tīzoh, ka iſlīkshana nu buhs meera iſdarama. Ari kārta pohšanahs ir drūžīn apturēta. Weena oħtra fina no Londones skan tā: Englantes ministeritura konferēzes par Schuvalowa preekschālikumu, bet wehl nau galā, Englantei ruhp weenīgi tāhs kontraktspunktes, kas wīna pašchāfahp. Kāhdas visadas jaunas eeriktes tur vee Donawas grīwas zekahs, to Englante atvēhl Austrijai pahrspreest, kurai gar to leetu tur wārak dalibas. Englante til to grib noweherit, 1) ka Kreevīja us til ilgu laiku Bulgarija apmetahs us dīshī, 2) ka Bulgarijas waldivieki paleek skaidri par Kreevījas kalpeem, 3) ka Bulgarijas rohbeschas preefneidsahs vee ēģejas juhras, 4) ka Greeku tautas kādiš tohp pērohbeshoti vee Bulgarijas un 5) ka dehī tāhs kāra-naudas iſmalkas Kreevīja ilgam laikam patura visu Turku valsti sawā rohkā. Us visu to nu esoh Schuvalows preezīgas atbilbas dewis. Ja tas tā buhtu, tad nu warehs atkal tāhs dohmas dehī weenas fanahshanas u Kongressi usnemt. Dehī ta kāra-ohsta Batumas tāhs starpības buhschoht weeglaki iſlīdzīnamas. Kad karša peeder Kreevījai, tad ari Batuma tai tāpat kā rohkā. Kreevīja ari esoh us tam ar meeru, Batumu tilki tīl ilgi patureht, kāmehr Turku visu to kāra naudu iſmalka; pēzak grīboht to atkal atdohst.

17. Mai bij mums gohds Deewam jau schahdas finas: Englante ar Kreevīju stāhv pilnīgā iſlīkshana un stipri war tīzeh, ka nu nahks visi us weenu Kongressi kohpā, ko warbuht jau 30. Mai (11. Juni) Berlīne sākls. Kreevīja neleeds, ka tur warehs nemit pahrspreeschāna visu Stefānas Kontrakti. Iſlādihs nu tāhs iſaijīnaschanas us Kongressi, tīlīhs ka tāhs eepreelsch pahrrunas wehl dehī Kreevī-Besarabījas un tāhs kāramalkas buhs Londonē nobeigta. Englantes waldivshana ari buhs mihi, kad ta leeta meera zēla eegreschahs, jo paschu seme speesch stipri ween us meeru. Weens no luhgshanas-rāfsteem ar kāhdeem 220 tūkst. pāraksteem kēhnīnenei issaka, ka Englantes ministerija grehla darbinātu, kad tīshī tagad zēlu kāru ar Kreevīju, us ko eemesla it nemas ne-ſoht.

Austrija ir valiksi dohminga, bīhdamahs, ka Kreevīja ar Englanti nolihkdamas waretu wīnu pāwīsam aismirīt. Bet ari par to ir gahdahī, ka wīnas eewehrojamahs wehleschanahs tīls iſpildītas. Antīvari obstu raudīhs Montenegro nōdoh. Ar paschu Turku atvēleschanu Austrija ir ar weenu regimenti liksi eenemt lihdsschīnigo Turku zeetoksnī Ada-Kaleh us Donawas ūlas, ne-

tahlu no Drōwas, tā ka wīnai weena no Donawas atflehgahm ir rohkā. 600 Turki, eerohtschus tur pamesdami, iſgahjuschi probjām. —

— Turki stipri zere us karu; wīni tīz, ka nu warehs us Englantes valikdību valaistees. Turki paschi wahk sawus spēkluks kohpā it kā us vēhdīgo spēkku mehrishanohs. Pa Aļļas semehm tohp rekruschi kohpā dīghti un us Konstantinopeli suhtiti, tur redītās jaunajos batalionos 18 godu jauneklus un firmus wihrus weenā wičīne, bet visus pilnus dedības us karu. Ari Greekus ī Turki it mihi glaudiht, lai til turetohs pret Kreevīju; warbuht nebūtu visi til mihi, kad visu to finatu, ko Greeku semite paklūsu ar Englanti noruna. Kā dīsīd, Englante esoh Greeku semei pēsohliju, ja ta uſtīzīgi ees pa wīnai, ka tad vee galīgas dalishanahs mantobs no Turka visu Tesaliju, Epiru, Mazedoniju un Rādīju. Greeku karaspēkls gan nau leela, bet ari tee 40,000 karawīri sawā weetā war buht it derigi.

— Englantes avīses negrib tīzeh, ka tas tā esoh, ka generalis Todlebens sawu spēklu til tamdeht ween tuvak Konstantinopeli pēstuhmīs, lai armijai buhtu weselīgakī lehgera platschi. Wāj tad leela jeem gabaleem ari wājagoht weselīgu lehgeru? Kādā Bahzu johku lava faka tā: Kas tur ko brihītees, kad ari kāsu pulki reis faslimīst? Kas ta par slimību, kas mums gar to kāt? Englešu slimība ta gan nebūhs. Tahdu iſdseidehīs gan ar apmāhrodošanu. Mehs to ſaprohtam tā, ka ari wīneem wīnu dakteris ir rezepti iſrākījis, ko eenemt. Wāj tāhs eenemamahs leetas nu fauz Konstantinopele wāj zītadi, kas zīteem gar to par dālu? —

No Konstantinopeles nahk tāhs finas, ka Turki paklūsu stipri strāhda us to, lai Kreevīja ar Englanti kāra fanahktu, jo zere tā dauds ko atvīneht atpākāt. Tas mājīs dumpis, kas nupat nosītīa Tscheragan pils sehtā, kur nomestais Sultāns Murads sehsch apzeerīnāhs, ir wehl apslehpumu pilns. Tas wādons pātis ir us weetas kritis un tee zīti pahri ūmits Turki, kas wīnam apbrūnoti lihdsgahjuschi un tāhī pils wāktīm ūkrejuschi wīsfū, nēstī paschi pateikt, ko wīni tur mēlejuschi. Zīti dohma, ka wīna ta leeta ir zaur Englantes naudu bijūs ūspirkta. Warbuht bij nodohmahts zaur kāt kādu pulzīnu tāhs pilszeetuma durvis ūslauft, to nosītīa Sultanu Muradu iſwilkt gaisīmā um zelt par Sultanu. Sīnāms tad tagadejais Sultāns buhtu ihī vee malas atmētēs un visi wīna darbi nonēwati, ari ta noslehgā Stefānas deriba par nezīgu eeskarīta un gatāwa Turku armija buhtu warbuht tuhdal ar Kreevīju no jauna kāru usnehmī. Tā warbuht bij wīsfū nogūdrohts, bet tas ne-īdēwāhs, jo Turku saldati bij un pālīka tāgodejam Sultanam uſtīzīgi, sakāhwa dumpineclus un wīfa ta leeta bij beigta.

Odesā ir leela dahdība, par mahrzīnu widejas galas malka 18 kap. un par 1 pohdu visfliktao miltu 2 rubl. Tas nahk no tam, ka lohti dauds tohp kā ūspirkts preeksch Konstantinopelis, weens Englantes komisionars ūpēhrkoht wiwidādas chdāmas leetas leeliskam un suhtā us sawu ūgū ūstātēm. Leegi to nēwar, jo ar Englanti nestāhwām kāra, bet war gan gadīties, ka tā paschi sawu pētīneku ūbarojam.

Numenijas parlaments atvelejis 250 tuhst. frankus iidoht preeksfch armijas strgu eepirkshanas un vismilonu fr. preeksfch saldatu apgehrbeem. Kā redsams, tura wehl kara-dohmas.

Lahds Wahzu generalis v. Hanneken par gaidamo karu raksta
ta: Eiropā Englante neatradihs palīghu, winai weenai buhtu
pret Kreeviju sakaru. Un us tam winas spehks buhs par māju,
Kreeviju us meeru pēcspēst. Winas spehks ir winas flote. Bet
kad Kreevija Baltijas jūhrā tura Englantei prelim tikai tohs 60
tuhfs. Spehka, kas jau tā ariveenu Pehterburgā stahw un Mel-
nahs jūhras kastmales lahdus 90 tuhfs, tad Englante ar sawu
spehku māla newar išnākst. Andeles noslohdīschana gan buhs
speediga, bet ta skahde buhs peezeeschama, jo seneš-zeti stahwehs
vala. Tā tad ar sloti ween Englantei newar uswareht. Kad ta
nu grīb sawu faufas semes spehku valīghā nemt, tad tai ir Eng-
lantei pee 70 tuhfs. karawīru un Indijā lahdī 300 tuhfs. un
wairak. Bet pirms lahds kohris us karalauku atnahktu, jau Kree-
vija gan karu eesohktu un wehl to atlikumu no Turku valsts
eenentu un to ta ar sawu tureenes spehku it weegli waretu. Tad
Englantei buhtu janakl zaue Preessh-Asīju un tur ta ari tad
gruhti Kreevijai peetaptu. Bet ari Kreevija newarehs Englanti
noskoht Eiropā, tai truhfs karakugu, ko pretim likt. Kreevijai
ir milions karaspēhka, 5 armijas kohri wehl nemas nau karā suh-
tīti, ar tādu spehku war Balkāna pussālu it labi eenent, bet
ja ari Kreevija no tureenes nahktu ahrā, pēbz meera tapebz wehl
winai nebuhs jaluhdsahs. Turpretim Englantei ir weena sāpīga
weetina, ta ir Indija. Kreevusemei no fowas rohbesħas tik 50
juhdses japa-eet un ta ir Indijā, ta war weegli ar weeuu armiju
par Heratu un Kabulu turp notilt un kad ta weenā kaushanā uj-
war, tad tee 170 milioni Indeeschu it drihs nahks us tāhdm doh-
mahm nokratiht to juhgu, ko teem tikai 100 tuhfs. Englanedeschi
leek nest. (Zī us 1700 Indeescheem nahk ya 1 Englanedeschu
lungam.) Tad Englantei buhs gan jaluhdsahs meeru. Ja karsch
pateesi izseltohs, tad tas buhs wiemasał Eiropā, bet tee svari da-
buhs iħsti iżswahrestitees Asījas dala.

Konstantinopelē 8. Mai tahs pils tuvumā, kurā sehsjā kā zeetumā atsahdītais Sultans Murads, dumpineeku pulks bij sa-wieknjees un fauza: "Lai dishwo Sultans!" Polizeja dohmaja, ta nahfuschi atzwabināt Muradu un suhtija saldatus wirst; fahdi 25 tika noschauti, dauds eewainoti, dumpineeku wadonis ari palika guseht. Muradu ir noiveduschi uš zitu vili.

— Montenegroeschi beidhamojä laikä atkal siyri fataisahs us tahlaiku karoschanu. Firsts Nikolais ir zitu walstu konsuleem sinojis, fa Turki it tuwu pee wina walsts rohbeschahm wiñu noriftejoht, fa drihs war karu ussahkt, tapehz ari winam jafataisotees pee laika gatawam. Ziti atkal faka, fa Montenegras firsts tif melle- joht eemeslu, fa war atkal Turkam eet pee döshwibas.

Ta maizinaschana, preeksch kasak-kugeem mest dahwanas, pa wisu kreewiju atrohd dauids dewigas rohkas. Semstibas, vilsehti, beedribas ir leeliskas summas us tam parakstijuschi. Maaskawas kausmani ween 400 tubkst. rubl. Uzaizinaschonan eet pa wisahm aubernahm un ar yateizibu latra artawinaa tils preti nemta.

Generalis Schilders ir 7. Mai Adrianovely miris.

Visjannafahs sinas.

Londone. Kamehr tur dīshiwodami Wahzijas pawalstneekti
zaur faiweem suhtneem loimes wehleshanas adresi par Keisara
Wilhelma isglahbšchanu no sleykawas rohlahm, eesneedsa Wahzijas
krohnaprīnzim, kas ar fawu augstu laulatu draudseni (Eng-
lantes Tehnikenes meitu) Londone zeemojahs, un laipni ar teem
runaja, sapulcejahs pils preefšchā leels Wahzu un Frantschu sozial
demokrātu pulks kleegdamē: „nohst ar krohnaprīzi!“ Polizeja
winus iſſlihdinaja. (Hödels, kas uſ Wahzijas Keisaru ſchahwa,
ari peeder pee sozial demokrātēm.) —

No Berlino atskrejha nuyat ta telegrafa sīta, ka valas, fiveht-deenā 21. Mai pulksten $3\frac{1}{4}$ pēz pusdeenaš, kad Keisars Wilhelms brauza pa to eelu "apalsch leepahm," poeveschi noribbeja 2 schahweeni

pa lohgu, kas **Keisaru** pee **Kakla** **eevainoja**. Sleykava sa-
fers, wina waheds ir Dr. Nobiling, winsch been semlohpibas
ministerija. Klahtalas finas wehl truhfzt.

Pee Folkestones fasskrebja 2 Wahn brumi karakugi „leelais Kurfests“ un „Leisars Wilhelm.“ Pirmais nogrima pebz 4 minutehm dibenā, vītraiši diktī fodragabts nobrauza uj Portsmouta. 23 virsneeki un 160 saldai tapa isglahbti, wairak tā 300 noslīhla.

Viñnes awises raksta, ka esohi ihpañchi firsta Bismarckia no-pelnumas, ja kongressi naturehs; jo winsch tas, kas Kreewiju yee-labinaja, loi darohi pehz Englantes pagehruma un loi leekohi wiñsu to San Stefanas meera kontrakti konferenzei preekschä. Kreewijai winsch atkal opgalwojis, ka konferenze, kas sem Wahzi-los wadischanas teek natureta, par to jau gahdaschoht, ka Kreewija fanus dahrgi panahktus uswareschanas anglus nesaude. Bismarck's isteikschöht us konferenzi, ka nemas neturoht par waijas-dsigu un derigu, Eiropä wehl ustureht Turku waldischanu. — Bulgarijas waltsis tilskoht dalita us 2 walstihm un daudzina, ka weenai prinzis Reufs un obtrai Batenbergas prinzis tapschoht dohts par firstu. Daudzina ari, ka Rumenija raugoht ar Turkeem draudsetees, jo dohmojohi, ka atkal no jauna starp Kreewiem un Turkeem karsch iszeltohs, sfloreis eet pa Turkeem. Rod o pes kalns dumps wehl nau apspeests. Abi Turzijas suhtai, kureem bija usdohsts dumpinrekus apmeirinah, us Konstantinopeli atnah-fuschi atpakał, nelo tur ponabluschi.

Pehterburga. Ar walstekanzlera firsta Gortschakowa iswefeloschanobs eet lehnitam us preesshu, ta ka tagad jou zil nezik pa sawu istabu war pastaigaht. Pehz pakeigta ekfama tika tagad 248 studenti islaisti par doltereeem, kas wiñ par ahrsteem eestahuschees armijā. 60 no wineem eet us San Stefano, 15 us Kra snoje Selas lehgeri.

No Samarkandes suo par weenu it negantu jaunu slimibu, kas no Afijas weltahs Kreewija eelscha, ko turenes kaudis nosauz par „vasscha churda“. Slimneeks apsigst ar nejaukeem leeleem augoneem, kas drisj par wissu mescu isplehschahs un to tihri saehb. Meti tik isdohdahs slimneekam no schihs fehrgas isveselotes ar ko winsch daudskreis weselu godu un wairok sigrst un ir tad wehl paleek nejauskas rehtas. Daudskahrt tur reds nabadsinus, leelus un behrus, kam schi fehrga quis um degunu vanisam noehdu. Dakteri sche slimibu nemaš wehl skaidri nevastib, tamdebs arsi nestu winu obsteht. R. S-3

Daschadas sinas.

No. effäcksemehr

Jelgawas pilfehta waldiba, kurai Kursemes zeen, gubernatora fungs sawu pirmo rakstu bij Kreewu walodā peesuh-tijs, te nospreedusi, augstakā weetā par to gahdaht, ka wingi paleek neatrauta ta teesiba, qaidibt rakstus wagħi u walodā.

Kursemes muischueku wezakais teem 22. Mai Felgawā us pilnigo sapulzi fanahluscheem muischneekem lizis to lectu preefschā, waj tee grib nospreest: Augstu waldischanu suhgt, lai ta to likumu no 1. Janwar 1864. par gubernu un aprinku semstibu eeriktehm issteepj ari us Kursemi. Winsch faka, ka zaur schahdu likumu Kursemes faimneezibas dsihwe emantotu eeriktes, kur wiſahm eedſihwotaju schirahm daliba un kas waretu pilnā spehzibā par wiňahm waldisht. Bee semstibu teesibas peckriht neween ta finaschana par prestandem, par gubernas lasaretehm un aplohpſchanas komitejahm, bet it wiſas leetas, kas sihnejahs us gubernas labklaſchanoħħs un dsihwī, gaifmoschanu un faimneezibas weizinaschanu. Lihds schim Kursemē gandrīs grunte un feme ween nesa wiſas prestandu naſtas, za urjaunu eerikti naſtas tiktu mairakil ihdsinatas, jo semstibas sapulze war nodohſchanas uſlīt us wiſahm neku-

stamahni mantibahm, ari pilsehtos, us fabrikeem, industrijas un andeles eeriktehm un andeles un amatu un dshereenu patenteihm. Tahda atweeglmashana esohf tagad jo waijadsga, kur zaur rekruehshu komisionehm karawihru familiju apgahdaschanahm gaidamo meera teefneschu eeweschana un warbuht militschu esfaulschana isdohschanas paleekoht jo leelas. Semstibas eeweschana pamestu landagu buhshana un zitas gubernas eeriktes zaur zaurim ka lihds schim.

Kursemes valihdsibas lahde preefch Kursemes amatos stahwoscheem wihireem, winu atraitnehm un bahrineem 18^{77/78}. gadā 15 dalibneekem ir isdalijusi 959 rbl., feschi tahi, kas bij kasei pedalijuschees ar wifahm 4 dakahm (20 rubl. par gadu) dabuja kats 117 rubl. 73 kap. Schihs lahdes paschas kapitals 1. Janvar 1877. bij 19,211 rubl.

No **Bauskas**. 28. April nakti nodedsa Sumprawmuischachas skohlašnams ar wifū pagalmija ehku. Ehka bija no welleru-muhra ar salmu jumtu un tadehk deewsgan prasta, un kad nu ta bijusi apdrohshinata pa diwi tuhftoscheem rubleem, tad zaur uguns grehku pagastam nau leela skahde. Tīkai skohlotajam, kam jau tā bija knapa pahrtika, sadegusi pagalmija ehka laba prahwa zuhka. Zerefim, ka Sumprawneeki nu fewim glihtaku skohlašnamu ustaifis. J. K.

No **Annašmuischachas** (Tukuma aprink). Ohtrā Mai pušzel 2. pehz pušd. nodedsa Pohdinu meschafarga mahja ar wifū wina peederoschu mantu; tik isglahbis 1 firgu un 2 gohwis, un tohs glahbdams ir pats diki fadefis, tā ka waijadseja paschu nowest us Zelgawu un nodoht dseedinaschanas namā.

Winam bij uguns preefch durwihm aiskritusi un waijadseja zaur uguni zauri skroet; zauri skreijoht wehl ohtris uguns blahkis winam wifū uskritis un winu gandrihs jau preefch dis uguni palikt. — Bijis breesmigs brihdis. No wina mantibas nekas nau atlizis. Tas kreklis, kas mugurā, tas ari winam fadefis; skaidras naudas bijis winam 150 rbl. un weenai preefch dis ihwodamai schuwejai 90 rbl. un tad 1 firgs, 4 gohwis, 18 aitas, 2 zuhkas, 1 suns un wifa labiba un drahnas, wiss par pelneem palizis pusstundas laikā. Breesmu brihdis bij usnahzis deenas-vidu guloh. Dīshwojama ehka bij pehz wezas mohdes buhweta, wiss apakch weena junta, istaba, klehts un lohpu stallis. — Tā tagad schi ūamilija valiksi bes pajumta, bes apgehrba un bes maises.

No kam uguns zehlees, nau ihsti finamis, bet jadohma, ka buhs no skurstena zehlees. J. M.

Kuldigas pilsehta rimaskungi ir nospreeduschi. Kuldigā eetaifht weenu pilsehta draudses banku un ir to atwehleschanu us tam luhgufchi. Tā tad Kuldigā bes tureenes lihdsschini-gahs krahschanas un aisseeneschanas koses buhtu wehl ohtra, ta pilsehta banka.

No **Walles**. Preefch tschetreem gadeem finoju par Walles pagasta-skohlas ceswehtischana un winas teizamu eerikti. Tagad waru pastnoht, ka Walles pagasta-skohla zaur jaunahm skohlas chrgelohm ir wehl jo glihtaka tapusi. Jau isgahjuschā gadā atsina pagasta-waldschana, zil derigi un jauki tas buhtu, ja lohshajā skohlas istabā preefch rihtha- un wakara-luhgshchanahm ari chrgelu balsis lihds atskanetu un nospreeda preefch tam 200 rbl. Daschū zitu waijadsgaku apgahdaschanu deht newareja to tuhdat isdariht; bet bij janogaida lihds schim gadam,

kur tad pee 200 rbl. wehl 25 rbl. klahpeelika, lai ehrgelohm jolabakas waretu apgahdaht. Chrgelohm ir no teizama Nīhgā dīshwodania Martin L. taisitas. Kā pee wifahm ehrgelohm Martin L. nevis faru pelnu, bet darba labumi wehrā leek, tā ari pee schim. Chrgelohm ir stipri buhwetas; ari ahriga isskata ir deewsgan jauka. Winahm ir diwi balsi: 8' Flöte u. 4' Prinzipal. Pee fcho chrgelu apgahdaschanas ir wišwairak puhlejuſches zeen. Walles mahzitajs v. Neander L. un pagasta-wezakais Saleneek L. Kad pagasta weetneeki nau preefch ehrgelohm bij nospreeduschi, tad pagasta wezakais lihdsā z. mahzitaja L. lai winsch pehz kahdahm derigahm skohlas ehrgelohm apskatoties, kuras winsch ari pee Martin L. atrada. Nu gaibja tik us labu seemas zetu, lai ehrgelohm waretu bes kahdas apskahdeschanas atwest, kas ari tai pirmā labā seemas zetā notika. Kur lihds schim muhfu skohla tikai plikas weenbaligas meldinas atskaneja, tur jauzahs tagad jauskas wišnodamas chrgelu balsis lihds un zila behrnu ūrdis us dedsigaku Deewa flaweschana un teiftschana.

J. Grünberg.

No **Taupils**. Isgahjuschu gadu Mai mehnesi ar sawazeen. dīsimlunga pahdsibū isrihkojahm salumu balli sawōs jaukājōs, no dabas ar stahweem kasteem un dīsilahm jaukahm grāwahm puschkotos „Kartaw kālnōs.“ Ta eenahkschana bij preefch farkana krusta un labs skaitinsch rubli pee tam aktīka. Schogad aktal iseeftim salumōs preefch „farkana krusta“ un svinēftim uswareschanas svehftus par Turkeem; warbuht buhftim lihds tam ari Englanti peewarejuschi un wareftim jo jautri ar pateizigu ūrdis muhfu mihiotam Semes-lehwan skanu „Urrah“ usgawileht. Isseftschana notiks ohtrā wafaras-svehftu deonā; ka un kur, to dabuhs schihs lapas sludinajumōs sināht.

D. J.

Gahrsenē (Flukstes apr.) pee fruhmaju nophschanas zaur uguni ir leela nelaime notikusi. Laudis nebij wehrojuschi kahds wehjch, un leefmas sahkus has fītēs fahnis un usbrukus has Silau zeemām, kurā 8 mahjas kohpā; feschas no tām ir nodegushas, tāpat leels strehkihs oħsola kohku bij usstahpeleti. Ari zilweihi ir pee tam eewainoti.

Deht ta ja una dīselzeta, kahds buhtu andelei waijadsgis, kad karsch iżzellohs un muhfu oħstī buhtu blokeereti, rakta weena Pehterburaġas awise, ka ta līhnija no Preckules us Mehmeli gan buhtu 16 werstes iħsaka nekkā līhnija no Moscheekeem us Mehmeli. Bet kad no Preckules grib wilkt, tad buhjhohht tik dauds zeka gruhħib, tik dauds upiħħu preefchha, ka tas zeljch wifadi isnahktoht dahrgaħs nekkā ta ohtrā līhnija no Moscheekeem, kas neween preefch karalaikeem, bet ari meera laikħos buhtu wifadi ta derigaka.

Kurfißchu draudsei par mahzitaju iswehleħts lihdsschinigais Leffenes draudses mahzitajs Kupffer.

Nīhgā 14. Mai Ranka saħġu fidħmalas halkus wellkoħt weens no strahdnekeem, Friz Pihlen no Saldus, us saħgi uskritis, kas tam kreiso kahju norahwa un weħderu usgħesa, ta ka azumirkli nahwē aismiga. — Mahrtin Dīsilna no Pintuunisħas usdewa polizejai, ka winam no kules 309 rbl. issagħti; ka leekħas, winsch faru mantibu pats nau skaidri finajis, jo kahdā graħmatu kastitē atrafas eebħħas 2 bankbiletes no 1 000 un 900 rbl. u wina wahrdi, kuras gan sagħi, newaredams isleefah, buhs tur eebħħas.

— Us Rihgas-Tukuma dsesszela it ari pret Jaun-Dubultem un Meluscheem no 1. Mai weena peeturama weeta cerikteta.

Nihgā pēz jaunakāhs skaitisčanas esohit 1683 bohdes, 194 fabriki, 2834 wišwifadi amatneekli, 1474 tahdi, kas waīrač ar galwu un muti nečā ar rohkahm strahda (starp teem 404 škohlmeisteri, 60 adwokati, 70 dakteri, 8 sohbu ahrstes, 5 lohpu dakteri, 18 apteekeri). Nihgā ir 262 masas un leelas weefnizas un trakteeri un restorācijas.

Nihgā Juni mehnescha eesahkumā gaidoht uš Salamonska
zirku un tāpat uš Scholza menascheriju.

Widseimē lihds 1. Mai 1878. g. bij tais 4 Widjs. aprinkos
no dſtmtmuſchu klauschas ſemes paſrdohti:

Latv. daļā 147,432 dahlderi par 22,432,774 rubl.

Igamm d. 124,514   "   18,415,844
 t. i. pa wifam pee 64 prozentes no wifas semnecku semes.

Pēhterbūrgā 13. Mai peec lohti jauka laika tīka leela Mai parada notureta; ari Persijas Schachs bij augsto kungu pulkā.

Par Persijas Schacha zelu raksta tā: 8. Mai pulksten 5. Persijas tehnisch abrauza Maskawā; viisi augstakēe lungi winu pee bahnuscha fagaidija. Generalgubernators frīts Dolgorukows winu apfweizinoja. Gohda wakti ismunsterejīs Schachs kahpa seleta kareetē un dewahs us Kremla pili. Celas bij ar Persijas karogeem puschkotas. No Maskawas 10. Mai brauza us Pehterburgu. Tē tika no muhsu Kunga un Keisara un leelfirsteem bahnusi fagaidihts. Augstais weefis sehda atwehriōs ratōs blaku muhsu Kungam un Keisaram un brauza us seemasipili.

Ohtra sīna ūkan tā: 10. Mai pāslika 5 gadi, kur Persijas
kēhniņsch pirmo reis Pehterburgu apzeemoja. Kā toreis, tā arī
tagad uš pāschu cebraukšanas brihdi atspihdeja jauka faulite.
Schachu pāwada leels pulks wina augstāko fulainu. Wīsa
galwas-pilsehta bij išpuschkojuſees augsto weesu fagaididama;
pee bahnscha wīss brugis ar farkanu wadmalu apflahts. Pulk-
sten 1. bij jau gohda waktis uſ platscha, ap pulsten 2. sanahza
wirfneeki un generali, ministeri, tad atbrauza leelfirsti Nikolais
un Mikails, pehz teem Vladimirs, Sergeis un Pawels, tad
leelfirsts Konstantins ar faweeem abeem dehleem, tad leelfirsts
krohnamantineeks un beidsoht ūkanam „ueah“ atskanoht pee-
brauza muhsu Rungs un Keisars generaļa mundeerā, atwehrtā
kalefchā. Wehl pahris azumirklu un nahza jau arī wagons ar Persi-
jas kēhniņu. Perseeschu tautas dseefna to apsweizīnaja, pret
ratu durwiitm iſklahja dahrgu tepdeki, uſ kuru abi waldimeeki
katrs no fawas puses uſ reisi usmina un fawenojuſchees drau-
dsīgi apsweizīnajahs. Schachs ir druzīji tuiklis palizis nekā
iſgahjuſchu reis bij; winaam bij mugurā melni swahrki ar Andreja-ordenu. Winsch mihti fasweizīnajahs ar leelfirsteem, tad
nogahja to rindu gar gohda-wakti un dewahs zour Keisara
istabahm zauci un Keisars un wina weesīs winam pa labu rohku
kahpa kalefchā, kurai bij 2 dahrgi firgi preekschā aifjuhgti; 2
schokeji baltās selt-iſrohtatās jałas jahja blakam. Leelee gohda
rati ar 4 balteem firgeem aifjuhgti, brauza tuikchi pakal, jo tee
bij preeksch leetus laika atbraukuschi. Keisara rateem papreek-
schu lehkſchoja Leibguardu Kaukasijs eskladrona, rateem pakal
Leibguardu kasaki. Wīſas eelās lihds pat seemas-pilei wiſu
namu lohgt bij ūklatitaju pilni. No zeetokschna schahwa 21
reis un pee Keisara pils atkal fagaidija Persijas augstāhs dseef-

mas muusikis. Schacham eerahdi ja mahjokki Keisara pilsi. Pehz
brihscha wiinch brauza apmekleht leefirstus un leefirstenes, wa-
karä bij teateri un ta aisaahja pirma deena.

Weena Pehterburas avise pahtruna, ka Kreewu waldi-schana preeskch karawaijadibahm waretu no saweem Kirgiseem labu teesu sirgu dabuht, ta ka masak tohs wajadsetu nemt no ziteem pawalstneekem, kas zaur sirgu atnemschanu tohp sawâdsishwê stipri trauzeti. Kirgisu ganu tautahm esohf leels pulsks brihwu sirgu; Turgai aprinki Kirgiseem esohf pee miliona sirgu; tad tur ik no 100 issafahs, tad ari jau ir 10 tuhkf. sirgu. Drenburgâ un Sibitijâ dabuschoht it weegli 40 tuhkf. sirgu un lohti isturigu sirgu, kas 10 lihds 12 stundâs nebaroti noskrein sawas 15 lihds 20 juhdses. Piet maksu Kirgisi lab-praht tohs pahrdohschoht un ari paschi buhschoht gatawi, ka kasaki lihds ar muhsu armiju lihds eet.

— Muhsu Kungs un Keisars ar sawu nomu 14. Mai nogahja us salumu dñshwi Zarfko-Sela pili.

Par Beh terburgas wirspolizmeisteri generaala Trepowa
weekā ir eezelts lihdsschinigais Grodnas gubernators general-
majors Surows.

Dehl ſirgu ſahdſibu deldeſchanas no daudſ gubernahm, ari no Widſemes, ir Wehterburgā luhgſchanas peenestas. Tagad dſird, ka walſtſrahte nahkoſchā rudenſ ſapulzē nahkoſchoht ſchi leeta preekſchā un zerams, ka uſ ſirgu ſahdſibahm tilſ ſipri bahrgas ſtrahpes noliktaſ.

Kaspījas juhrā pēc Austrakanas nuput ir issweijsota weena stohre no 16 pehdu garuma un 7 birklawu swara. Tikko 4 wihsri sħo milsu siwi warejuschi laiwa eedabuht, galwa ween swieħru 28 pohdi; ikru sħai siwei bijis 16 pohdu.

Re: ahrsemeim

Wahzu walsts wehl ilgi newarehs norint par to bresmu darbu, kas pret winu mihlo Keisaru notizis. Tas slepkawa Hoedels tohp ik pa sahgam nemts isskaufsinaschanā, krahj ari wifas leezibas is wina dñshwes pagahjuschahm deenahm un ar-weenu slaidraki nahk redsams, ka winsch ar pilnigu nogudro-schanu pee sawa tauna darba stahjis. Weens Berlines fotograffs usdewis, ka Hoedels nesen atpalat pee wina lizees no-bildetees un dewis fotografiam to padohmu, lai ari preeksch few no bildehm paturotees, jo pehz tahn tiffschoht drihs prafits; schis pehz nedelas nebuhschoht wairs dñshws, bet ta wehsts eefchoht ka fibens zaur pasauli.

No Berlines. Laundaris Hoedels paleek pee sawas leeg-schanahs, kaut gan kahdi 20 zilwei apleezina, ka ir redsejufchi wian us Keisaru schaujam. Winsch pastahw us tam, ka eshoft tikat pats fewi gribejis noschautees, kaut gan nesin neko us tam atbildeht, kapehz tad pehz teem diwi schahweeneem ir behdsis. No wina pagahjuschahm deenahm ir sinams, ka winsch ir jau no pat behrnu deenahm saglis un leels palaid-neeks bijis. Kamehr ir sobzis sozial-demokrati beedribas ap-mellehlt, ir palizis par dedfigu usmusnataju us wifadu waldischanas neewaschanu, ir pat pee kahfchu un kahgetu spehlehm winsch mehdsis kehninus pa kahjahm sweest, ka tee tik wissi is-deldejami. Atri schim launumam pehz Deewa sinas ir jakalpo us labu. Ta ne-isteizama karsta mihestiba, ko wezaus Keisars pee schihs peemekleschanas dabuja redseht, ir wina muhscha wakaru tik sklaisti apseltojusi. Ka winsch to nebij ne prahka wa-rejis nemt. Ohtra kahrtä ari tee nelahga angli, ko islaistee

brihwibneeki isaudsimajuschi, liks par stingrakeem grohscheem gahdaht un tas nahks nahkamahm paudschem par labu. Sirma Keisara wahedi us ministereem, ka teem buhs gahdaht, ka krisiga tiziba wifur lai stahw sawa gohdā, jo bes fchi pamata ar wifū dñshwi eet leijā, schee wahedi atradihs svechtigu atbalsu wifā tautā tagad un turplikam.

Zaur Widus-Ameriku (Panamas schaurumā) ir nu kanals isdurtz zauri, ta ka no Atlantiskas juhras warehs braukt taijni Leelajā Nihtu-ozeanā. Japana, Kihna un wifa Sibirija tilks nu zitadi atwehrla andeles un gaismas zeleem.

Par kurni jau daschureis avisēs ir runghs un peeminehts, ka winsch nepeln wis semkohpju eenaidibu, bet ahtrat winu patizibu. Tomehr tas wehl deewsgan beeschi tohp par weli neewahnts un gribam ar scheem wahrdeem wina draugu skaitu wairoht. Kad laukus un plawas apluhkojam un redsam, ka wini no kurnrauscheem apklahiti, seme israusta un iszaurumota, un tee stahdi, kas wiesu atrohdahs, nonihst, tad dasch dohma, ka tur til kurnis wainigs, kas apakshā no stahdu faknehm barodamees semi islohda un iżet. Teefa ir, ka winsch zaur fawem apakshemes gangeem schurp un turp lohdadams semi israusch, zaur ko wirsu buhdamee stahdi nereti nihst, bet tahs faknes it nekadai neno-ehd kurnis, to dara pawisam ziti kustoni, ihposchi tee engerslau tahypi, kas semē mahjo un no kureem Mai-lukaini jeb ta sauzamee apschubambali rohdahs. Kurnis tikai tohs un zitus kustonus chd un ta tad semi no schahdeem eenaidnekeem skaidro. Saprohtams, ka kurnis arweenutur ir, kur schee semes tahypini no stahdu faknehm barodamees mahjo. Winsch scheem pakallihsdams semi israusch. Kad kurni nonahwe un wina wehderu usschkehrs, tad wina mahgā stahdu faknites it nekad neutradihs, bet tikai kustoni ahdas. Ta tad kas kahdu kurni nomaita, tas pats few leelu skahdi dara, kustoneem turpreti leelu patikshamu, jo tad wini war bes kahdas baišivas augt un wairotes, plawas un laukus poħstħi un kohleem lapas no-ehst, ka tee pliki paleek it kā nobrauziti sloħtas sari. Ta skahde, ko kurnis padara semi isziladams, ir dauds masaka nekkā tas labums, ko winsch dara augu eenaidnekkus ispoħstidams.

J. D.

Garais kalejs.

(Timpinjums.)

3. Swehtdeena.

Swehtdeenās pret wakarū Anfis kalejam un wina feewai gahja lihds us trakteri, kur wifī zeema eedsihwotaji sapulzejahs ar danzofchanu lustetees. Daudst winu jau pasina, bet leels pulks ar wehl ne, wina leels augums tad atkal tika no scheem apbrihnohts. Anfam tas nepa-

tika, un tadehl winsch noſehdahs, lai scho til ahtri nepamanitu. Bet winam nebix ilgi meers, masee meiteni atkal ap winu pulzejahs un gribaja ar to johkoht. Kalejene manidama, ka beheni wifai winam usbahschahs, tohs atradija no wina fazidama, ka tahdom seelam puksim til waijagoht ar leelahm meitahm danzoht. Anfis negribedams ar maſinahm sanihst, luħda weenai roħschu seedinu, kas tai roħka bij, bet drihs ta winam wifas sawas puks atdewa, ta ka winam

fmuks puku kusħkis bij, ko pee kruhtihm spraust. Te peenahza kahds jauns puks, Pehters wahrdā, kas lihds ar Jurī pēbz skaitahs Annas luħkoja. Schis labprah ar Anfū gribija eepasiħtees, lai weħlaq wina leelu meesas speħku waretu fawam nodohmam palihgā nemt. Winsch Anfam usdsehra un fhis winam. „Waj tu ori negribi lihdsi danzoht?“ waizaja Pehteris. „Kapehz ne? Bet es wehl nepasħstu taħs meitas.“ Pehteris winu peeweda danzotaju pulkam un rahdiha us skaito, gliehi geħrbtu Anniau, „redfi ar to tew jadanzo.“ Anfis winam atbildeja: „Preeħsch taħs es ne-esmu deewsgan weħrits, man newajjaga to wiślabako.“ Annina paſmehjahs, bes ka winu uſluhkoju, zaur to siħmedama, ka wina Anfū deewsgan fapraturi. Luħdal ari nahza Juris, winas fadereħts bruhtgans un ar to danzoja. Pehterim tas lohti reeba, ka Anfis winu nebiha klausijis. Pats winsch nestahweja labā flava, ka buħtu eedroħschinajees ar Jurī un wina leelu radu pulku dumpi zelt, tadehl labprah buħtu stipro Anfī starpā gruhdis. Kad nu winam tas nebiha isdeweess, tad raudsja sawas dufmas glahse noſliħzinah un ari Anfī speeda, lai lam liħdo soħt dser. Bet fhis no wina atrahwahs.

Peħzak kalejs winam teiza, ka Pehteris ne-esħoħt laħga zil-weks, tas sawu mantu esħoħt iſſħekħardis un no ta winam jaſagajotees. Anfis fohlijahs ar winu beedribu neżest. Bet ka-lejene Anfam uſtahja, ka tam nebuħschohħt pee wezeem noſehstees, bet eet jauno pulka danzoht. Gribedams winai pa prah-tam dariħt, tas few ismekleja kahdu kalponi no danzotajahm un it simuki ar to iſwaljeja. Meitas drihs to pamanujsħas rahdiha, ka labprah ar Anfī grib danzoht, un eekom brihtinsħ biż- pagħajjis, Anfis jau danzoja no weetas leelā barā, bet pee tam arween palika goħda pratigħi un fargajahs zeema puksu pret fewi sakaitinah.

Riti vuċċi. Kam newien Anfā leels augums azis krita, bet wina sawada iſturejhanahs, gribija iħsti junaħt, kas eetx ħwina esħoħt, tadeħħi to sawa widu neħma pahrbaudiħt. Slepū teem gan bailes bija no Anfā, bet tomehr doħmajha par winu għdraki buħt. Bet winsch pret wiżeem ta iſturejħahs, ka drihs maniha wina labprahħib un redseja, ka no wina nebiha ko bieħ- tees, lai gan noħra, ka til mukkis winsch ari nebiha, ka fewi likħaħs nerrotees.

Wehl tai paſħħa wakarā Anfis sawu zitu beedru labpatiſ- fchanu eemantoja. Juris doħmajha, ka winam weenam til-krihtoħt ar Anninu danzoħt, ka fhis winas bruhtgans esħoħt, un zaur to ar ziteem danzotajeem nahza striħdi. Bes Pehtera tam wehl bija skangu danzotaju pulka deesgħon, schee drihs dumpi fazzehla un no dumpja iſnahza kaufchanahs, tas nu nebiha nekkas jauns pee ta gabala jauneem laudihm. Bet scho-reis kaufchanahs beidsahs aſinġina, zaur to, ka Pehteris pediex-sħarrā starpā jauzahs, un ar nafsi Jurim uſbruka. Gan krita starpā, kas Jurī preeħschā biji nostahjées, ar nafsi faduħra. Nu gan wifī fabijsuċċoħx uſleħza, bet Pehteris wehl arweenu, ka trak għażiex tħalli Jurim wiesu, un jau bes mosa ari winu buħtu noduħihs, kad paſħħa laik Anfis no pakalas tam roħku nebuħtu fakħris im nafsi no roħkas isgħejis.

Gewainotais bija Jurim tħallix radineks un paſħħa fiddi trahpiħts, tadeħħi drihs bija pagħalam. Ar leelahm wainmanha to uż-zeemu ajsnejha, kur ari slepkanu pakal ajsveda.

Nu bija atkal ko sprest un tehrseht. Lai gan nokauta ih-steneekij lohti apbehdinati, tad to mehr zaur to nekaweja kauschu mehles, gan teesajohit, peelidami to leetu jo tahlak raibi jo raibi ispaust. Dasch pee scheem breestu stahsteem ta pee maltites meelojahs. Bet wifahm walodahm jauna pakuhdinaschana radahs, kad isdsirda, ka Pehteris no zeetuma esohit isbehdfis un wairs ne-esohit rohka dabuhts. Pehz kahda laika tik dabuha finaht, ka winsch sweschha karapuskha esohit eestahjees, kas muhsu walsti bij eelausees.

4. Wihna wahits.

Kad jau agrak Tura un Annas prezefchanahs winu radu starpa bij nospreesta, tad schi afins isleefchana schohs wehl jo zeetaki weenoja. Annas dehl bij kaufchanahs iszehlusees un Tura tuwais radineeks tai bij par upuri kritis. It ka par amassu ta nokauta poederigeem un lai joprohjam tahda kaufchanahs ne-iszeltohs, tapa winu faprezefchanahs steigta. „Kad tik Annina Jurim par seewu, tad joprohjam neweens ne-eedroh-schinasees, winas dehl strihdi zelt,” ta tee dohmaja.

Balzeris jau bij labu wahti wihna no pilsehta apstellejis, kas par Leelupi ar laiuu tapa pefuhftita. Ar schi gribija sawus kahsu weesus labi pameeloht un, kas wehl atlktu, ju-nam pahrim doht par atspirdsinafchanu winu jaumeesahkti dshwe. Bet gadijahs, ka pee ne-usmanigas isvelfhanas no laiwas wahte sekla upes malu uhdensi eekrita un pilna buhdama pa leelo puji duhnas eegrina, ta ka bij gruhti kustinama. Balzerim nu bij leelas ruhpes, ka uhdens wahte ne-eespeshahs, jeb ka ta ar bohmeem fweroh neteek apskahdetu un wis wihns samaitahits. Ar rohkahm ween nebija eespehjams winu isselt. Te winam eenahza prahtha paleja stiprais palihgs, un lika schi tuhlit atfaukt.

Ansis atnahzis, tuhdat eebrida sekla uhdensi un melleja ar kabjahm, kur duhnas jo zeetaka atsperschanahs, tad ar roh-cum wahri jarehra wisimogakai weetla un raudsia winu zelt. Winsch noprata, ja tik mas ween wahte no duhnahm pazelfees, ka strikus war apakschha dabuht, tad to weegli warehs us augschu siwehrt un us valiktahn nomalehm us zeetu malu iswelt. Kausch uetrushka, kas gan bij nahkuschi palihdseht, gan ari tikai skatitees, ar Annina bij skatitaju pulka. Ansis winu zeeti ussluhkoja, it ka zaur to gribetu spehku nemtees. Nebija ari wis weegla lecta, schi smagu nastu kustinah, bet An-sis fanehmees zehla lehnam smago wahti, ziti ari palihdseja ar strikeem un drihs wi-seem par preeku ta jau bij us krastu fausja weetla. Lai gan Ansis ar dubleem bij nosmeh-rejees, to mehr wihi speedahs winam rohku sprest par wina leelu stiprumu. Tik Annina ween nebija wairs pulka. Ta jau bij afgahjusi. Mahjas pahrnahzis un fewi notihrijees atkal dewahs pee darba, te jan atkal Balzeris to mihi lika aizinaht, lai jel nahkoht drusku no branga wihna baudiht. Labakas drehbes usgehrbis dewahs pee Balzera, winu te it mihi fanehma un wifadi gohdoja. Jo smagais darbs bij it labi isdeweess un wihns nebuht nebija apskahdehts zaur uhdensi. Tadehk ari pirmo leelsko glahsi

Ansam sneeda. „Ja atwehlat” fazija Ansis glahsi nemdams un pee Balzera, Annas un Tura glahsehym pefisdam, bet pee heidsama pefitohit, Tura glahse saplihsa un wihns islija. Ansis gribija aishbildenates. Bet jau Balzeris tam paprech-schu fazija „nau nekahda waina, tas naht wehl zaur to spch-zibu, ko parahdiji wahti zeldams, ta tew wehl tagad kauslos un tadehk zeetaki glahsi pefiti neka waijadseja.” Anna fawam bruhtganam zitu glahsi atnesa, un drihs bij atkal wiss aismirsts.

„Woj dsirdi, Ansi, tu man leelu palihdsbu efi darijis, par to tew ari gribu aismaksahit,” fazija Balzeris. „To ejmu lab-praht darijis, un schi glahse wihna, ko man sneeguschi ar tahdu laipnibu, jau ir ta maksa.” „Ne, tew ari wajaga wehl nandu nemt.” „Juhs jau sinat, ka es labpraht dseramu nandu nemu.” Bet te Annina fazija: „Tawa mahle ir nabaga, tu man to pats faziji un sohlijees no manim ko peenem, kad tu to pelnijis buhchoht. Nu tu teefham to efi pelnijis.” Balzeris tam sneeda selta naudas gabalu, „schir ir, peenem to no mums par tawu puhlinu, jo kad tu nebuhtu nahjis mums pa-lihgä, tad wehl tagad nebuhtum fausumä, tas newa dauds, drihsak par mas. Rem to, zitadi tu mani apklauno.”

„To es negribu dariht. Es peenemu schi naudas gabalu, valdeevs.” Mahja pahreijoht un selta gabalu apluhkojohit, tam smagi apsirdi bija. Jo naudas gabals winu fchikita lohti pase-mojoht, lai gan sinajo, ka mahte preezafees, kad to tai aissuhtih. (Us pefschu wehl.)

Tautas dseefma.

Man pasuda kumelinis
Zelmostajä lihdnumä;
Trihs deeninas, trihs naiksninas
Mekles sawu kumelinu.

Zetortajä deeniuä
Atrohd sawu kumelinu
Atrohd sawu kumelinu,
Tautu meitu laidorä!

Luhgschus luhdsu, lai atdewa:
Sohlu nandu, to nenehma.
Ka lai waru tew atdoht?
Leela skahde padarita:

Man ismina rohschu dahrsu,
Man brahslitim rudsu lauku. —
Brahlis rudsus gan preezeestu, —
Es rohsites nezeetischu! —

Apsohlees mani nemt.
Tad rohsites preezeetischu. — — —
Ka lai waru tewi nemt?
Kad man prahtam nepatihk. —

Neba ta ir behrnu spehle
Apnemt seewu, nepasihstu;
Ta ne waida weena deena:
Wis muhschinis dsihwojams!

Ta newaida willainite
Ussedama, nosedama:
Saules gaisa nosedama,
Miglainajä ussedama! — G. J. S.

w. s.

S l u d i n a s c h a n a s .

Zeeuwsch pagasta skohlotajus, kas preebeedrojuschees pee Saldus apga-bala konferenzen waj wehl gribetu pree-beedrotees, mihi luhsu, tai 1. Juni pultsten desmitos no rihta Saldus mahzitaja muishcha uskonferenzi sanahkt.

H. Gernay,
Saldus mahzitajus.

Kurjemes kredit-beedribas direktsja dara zaure scho wijsen finamu, ta apakchha peemintee namu-ihpaschneeksi ir winu ihgusobi, lai teem preef jauw schet peeminteo gruntsgabalu eekhshanas no kurjemes kredit-beedribas krahshanas-lahdes naudu aisteen, un prohti:

I) kohpu-ihpaschneeki Matthias Hoppe un Anna Hoppe, dsim. Sturmait, us jauw Peepaja, I. pilsehta-dala, II. kwartali Nr. 207 un 207a, pee wega tiguis buhdamo gruntsgabalu;

2) kohpu-ihpaschneeki Friedrich un Ernst Mittenberg un Marie Mittenberg, dsim. Behring, us jauw Peepaja, I. pilsehta-dala Nr. 11 XIII. (autus 19) buhdamo gruntsgabalu,

ka dehl tad kurjemes kredit-beedribas direktsja, at-jauhdances us 3. August 1864, g. Wil'angstidt ap-stuurinatu walstspadomes atmehli, zaure scho wijsus tohs uiajina, kam pee schee peemintejem gruntsgabaleem, turus grib krahshanas-lahdei eekhlaht, mezaas teesibaas buhnt, lai wini tahs 4 mehnecht laite, rekhnahts no jadi lindinajuma beij-dianas issludinashanas deenaa pee Peepajas pil-scheta magistrates peemeld in leet erafslate gruntsgabalu enklos. Ja wini to nebuhs tai peemintejaa laita isdarjanschi, tad krahshanas-lahdei valiks preekschohlas-rekte par jauw us teen gruntsgabaleem aiseleeneo naudu preeksch tahn prafschchanam, kas tai laita nebuhs peemeldebas in forobore-retas.

Jelgawā, 1. Mai 1878.

(Nr. 1271.) Direktsja paduhuneks: A. v. Sacken.
Selreteeks: A. Heyking.

Meschotnes pagasta-waldischano uiajina zaure scho anatuekus, kuri gribetu ween swara-erifiti us Meschotnes Daudswahrbo lapeem usnemtees tais-fist, 7. Juni f. g., kura deenaa tas dorbs tils ma-sakohlijananu isdohts, pee tahs atnahkt. Nosazhini-jumus, lahdā wijsē schi erikte buhs isdarama, wa-rehs torgje deenaa pee minetahs pag.-waldischanaas dabut eeskati.

Meschotnes pag.-waldischana, 4. Mai 1878.
(Nr. 202.) Pag. wez.: Freimann.
Stribw.: C. Stahl.

No krohna Greenvaldes pagasta-teesas (kr. Grün-walde Gen. Ger.) Baufkas aprinki teek wissi tee us-azinati, kam buhnt lahdas parahdu-prafschanas no jadii patafari nomirfija, pee jadii pagasta pree-deriga yuticha Schihmane Jana, libhi schini leeta issiktajam islehgshanas-terminalam, 20. Juli jah. g. scheit sawas parahdu-prafschanas isdoht, jo wehlat wijsu isdofschanas netis waers ewerhrofts; tapan ari tee, kas mit. Schihmanum parahdu palitufshi, libhi wijsu. Islehgshanas-terminalam jcheid pree-dotees, jo wehlat tee tils likumigi strahpeti.

Sahlite, 4. Mai 1878.
(Nr. 143.) Preechdetajs: S. Bergmann.
(S. W.) Kaffi-wed.: M. Baumann.

? Uhtrupe!

No Salahs-muichas pagasta-teesas teek finamus darihsts, ta zetordeneen, 1. Juni f. g., tils Salahs-muichas Leel-Sprungu mahjas nomirficha taleja Schihela Schmidt manriba, jaftahwochja is drahnaham, taleju amata-leetahm un artleem (vuzischem), wa-raloholitajeem pahdrohta.

Salahs-muichas teesas-nama, 10. Mai 1878.
(Nr. 94.) Preechdetajs: J. Zimmermann.
(S. W.) Teef. str.: A. Grim.

Us Baufkas aprinki-teesas parohli no 28. April 1878, g. Nr. 1224 teek no Bez-Jam-Saules pagasta-teesas issludinahs, ta tahs jheit pederigahs seben-kalnuu mahjas dehl nomirficha mahji-ih-paschneeka Jahnna Kalning mantineeka apmeeringa-shanas, ihpaschi otstahtahs mantas isschierchanaas dehl, awahs jcheid tara laita eestatamah pagerejchanam 31. Mai 1878, g. pee Bez-Jam-Saules pagasta-teesas tils isoholitas un waialkohli-taieem pahdrohtas.

Bez-Jam-Saules pagasta-teesas-nama, 9. Mai 1878
(Nr. 257.) Pag. 1. preekschehd.: J. Kündschen.
(S. W.) Pag. strihw.: M. Pohlmann.

Grendjchu pagasta waldischana, Tukuma aprakti, darc zaure scho finamu, ta zetordeneen, 1. Juni f. g., weena jauna pagasta-skohlas-nama buhne masakohlijanas tils nodohst. Soholtiteem lapecies pree-rachdjanas par jauw fabriku un warehs dabuht darba nolishkamus un saloga leelumi no 25. Mai libdi 1. Juni Mitterchastes pagasta-nama eekalht. Mitterchastes pagasta-nama, 4. Mai 1878.
(Nr. 241.) (S. W.)

Zeeuwsch pagasta waldischana, Tukuma aprakti, darc zaure scho finamu, ta zetordeneen, 1. Juni f. g., weena jauna pagasta-skohlas-nama buhne masakohlijanas tils nodohst. Soholtiteem lapecies pree-rachdjanas par jauw fabriku un warehs dabuht darba nolishkamus un saloga leelumi no 25. Mai libdi 1. Juni Mitterchastes pagasta-nama eekalht. Mitterchastes pagasta-nama, 4. Mai 1878.

Zeeuwsch pagasta waldischana, Tukuma aprakti, darc zaure scho finamu, ta zetordeneen, 1. Juni f. g., weena jauna pagasta-skohlas-nama buhne masakohlijanas tils nodohst. Soholtiteem lapecies pree-rachdjanas par jauw fabriku un warehs dabuht darba nolishkamus un saloga leelumi no 25. Mai libdi 1. Juni Mitterchastes pagasta-nama eekalht. Mitterchastes pagasta-nama, 4. Mai 1878.

Tai pashchi skohla jchogad kurlmehmohs skoh-las-behrnus vahrlausinahs. ohtrdeen, 30. Mai, vuleste. 3. pebz vusd. Us jeho eksamu teek wissi laipnigi celuhgt, kam patiki re-hselt, lahdus angius kurlmehmum mahzishanaa nejuti.

Tad wehl teek finams darihsts, ta schini kurl-

mehm-skohla skohlas-behrnus atladihs us mahaas wasbas nedelahn zetordeneen, 22. Juni 1878.

Skohla atlal jašanahs sve hdeen, 6. August 1878.

Jelgawa, 6. Mai 1878.

Jelgomas Latv. kurlmehm-skohlas direktija.

von Dyr Riga Superbaehnhof - P. van Dyr Clayton

- Varkard -

Augstgrahdig i un masakgrahdig, or resolvita

labuma angahwesbanu, ta ta ari kalis mehstli

un resodas tau laicinies os masafines un olli

Padarda Superfossati

augstgrahdig i un masakgrahdig, or resolvita

labuma angahwesbanu, ta ta ari kalis mehstli

un resodas tau laicinies os masafines un olli

Jaunus stiprus

diwpuhru maius

un virmahs sortes

afminu - ohgles

dabuha napat un pahrohdh lehti

Biocop un beedris,

Jelgawa, leelajā celā, pretim Latv. bauhīzai.

No Salahs-muichas pagasta-teesas teek wissi tee,

kam kahdas taishas parahdu-prafschanas vee Salahs-

muichas pagasta-teesas teek wissi tee,

ta parahdu buhnt, usazinati, libdi

minetajam laitam, jcheid preechdetees, jo wehlat tils

parahdu silehpji likumigi strahpeti.

Salahs-muichas pag.-tee, 17. Mai 1878.

(Nr. 71.) Preekschehd.: A. Upman.

(S. W.) Str. p.: C. Dreymann.

Ahdū - gehreschana,

Jelgomas Pambaker-muichina, pee Brilhui-trohgus,

teek wissi ahdas, ta pastau-, jucht, poseere-

-tas-, ratus-tamborn-, gelmann un aito-

-ahdas, preeksch lajchokeeu laita gebretas.

Tarpat teek wissi ahdas pirkas.

Gehrmanis Bunkfeldt.

Preeksch pagamu-mizones tika eentafati: no

Dabes na keliwes latv. dr. 10 rub. 30 tap., no

Sabiles dr. 15 rub., no Semites dr. 11 rub. 17 t.

G. Teefernann,
Jelgawas wahsu mahz.

Zelgawas Latv. kurlmehm-skohlas direktija

dara finamu, ta angshā minetā skohla jannus skoh-lens usaremis svehdeen. 6. August 1878.

Ladehli tee, kas kurlmehmuns behnus jchui skohla griib doht, lai to peemelde wiswehlasi libdi 25.

Juni f. g. pee mahz. M. Schulz f. Jelgawa ieb pee mahz. Voltrecht f. Matzschöd (St. Matthäi pr. Bolmar). Usuemameem behnreem waijag buht 7—12 gabus weezar; par gabu jomaka 100 rub.

f. skohlas- un istureshanas-naudas; skohlas-laitz ie wismasaf 6 gab; pee peemeldehanas janodohd ta behnra kruisshanas un baku-sibne un daktere leeziba par behnra weselbu; it ihpaschi par planishahn. Staivatas un plashafas jings par scho skohli atrohdas skahs skohlas likumös, lo pee mahzitaja Schulz f. ieb minetajā kurlmehm-skohla war da-buht.

Tai pashchi skohla jchogad kurlmehmohs skoh-las-behrnus vahrlausinahs. ohtrdeen, 30. Mai, vuleste. 3. pebz vusd. Us jeho eksamu teek wissi laipnigi celuhgt, kam patiki re-hselt, lahdus angius kurlmehmum mahzishanaa nejuti.

Tad wehl teek finams darihsts, ta schini kurl-

mehm-skohla skohlas-behrnus atladihs us mahaas wasbas nedelahn zetordeneen, 22. Juni 1878.

Skohla atlal jašanahs sve hdeen, 6. August 1878.

Jelgawa, 6. Mai 1878.

Jelgomas Latv. kurlmehm-skohlas direktija.

25. Mai (5. Juni) 1878.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tigiba.

Rahditajs: Sinas. Rikard v. Bergmanis. Zelgawas latv. pilheita draudse.
Misiones lapa.

Sinas.

Ewangel. Intern generalkonsistorijai Pehterburgā katra gada ustura nauda ir nospreesta us 16,565 rubl., prohti: presidentam 1400 rubl., presidentam no mahzitaju puses 1430 rubl.; 2 laiz. aseforeem pa 420 rubl., 2 garign. aseforeem pa 430 rubl., prokureeram 1067 rubl., sekreteeram 2000 rubl., wina palihgam 950 r., kontroleeram 1300 r., wina palihgam 500 r., translateeram 950., arkiwaram un kafeerim 950 rubl., 4 kanzelisteem kohpā 1385 rubl.; teefas mahjollis un kanzelējas vajadības 2933 rubl.

No Zelgawas. 10. Mai notureja scheijsenes Kirspohles-skohlas-komisjone Annas-basniz-skohla ēksamenu ar 7 jaunekleem, kuri chini skohla mahzibas-kursu pabeigušchi un zetortas schķiras atveglīnaschanu preeskā kara-deenesta gribēja eeguht. (T. i. ka 6 gadu deenesta-laiks teek pa-ihfinahts us 4 g.) — Wīseem septineem it labi weizahs, tiptat Wahzu-, ka ari Kreewu walodā, us kuru pee schahda ēksamena jo stingrakti teek luhkohts. — Atkal sohlis us preeskā.

Us Zelgawu par mahzitaju Zahna-basnizdraudse ir aiznahīs un eewehlehts zeen. Grāss mahz. no Kuršīcheem, un wina weetā atkal aisees lihdīschingais Lesten-Struteles zeen. mahz. Kupffer k.

G. M.

No Wallēs. Pirmee leeldeenas-swehkti ir jau katrā draudse preezas svehkti. Pee mums tee schogad tapa jo preezigaki gaiditi un ari swineti. Draudse bij gandrīž 4 gadi Deewa-kalpošchanu bes ehrgetu skanās turejuſi. Jaunas ehrgeles gan puhipolu svehtdeenā bij gatawas, bet pirms leeldeenas-swehkti tika eesvehtitas. Zeen. draudses mahzitais Neander k. no Kanzeles ihfu runu tureja par Kol. 3, 16 un Dahm. 149. ds. 3. serfchās wahrdeem, peerahdidamis, kajauwezāderibā tapa Deewa Kalpošchana un dseedaschana ar musiki pawadita, ka ari debesis musikas balsē dsirdams Jahn. parahd.: 14, 2. un ka pastarā deenā ta engetu basune atskanehs. Kā zilwela balsam un dseedaschana ir spehks, zitu zilwelu firdis aīsgrahbt un zilaht, — bet wīsa dseedaschana bes aīsgrahbtas firds ir kā Raina upurs Deewa preeskā; tahds pats spehks ir ari katrai instrumentei, it ihpaschi ehrgelem. Lai wīnu balsē nu tāhs augstprātīgas firdis pasemo, tāhs zeetas firdis fagrausch — mihkstas lai dara weselas, — behdigas lai eeprezzina — pasaūligas lai skubina us augšču dohtees un lai wīfas muhsu firdis ik svehtdeenas pazila. Tad fazija, ka ehrgeles neween no ahrenes glihtas un fohschās, bet ka wīnu dwehsele jo glihtala un labala efoht. Pateizibu issazija wīfu pirms Rīhgas meisteram A. Martin k. par brangu, lehtu un ustizigu darbu, tad pagasta-wēzakam

Sallneek, pagasta-waldineekem un basnizas-wehrmindereem par ruhpigu gahdaschanu un naudas lasīschānu. Beidsoht ehrgeles eeswehtija un draudse ar pīlahm ehrgelehm to dseefmu: „Deews kungs teiv flāvejam” nodseedaja. Preeskā spredika Wallēs draudses skohlotajs J. Grünberg k. ar saweem dseedatajeem un ar ehrgetu pawadīschānu to 4 balfigu dseefmu: „Die Orgelweihe von Hinc,” dseedaja. Deewa kalpošchanu pabeidsoht ehrgeleeks spehleja: „D moll sonati no Dr. Volkmar” (I. datu). —

Ehrgeles maksa 1250 rubl. f., ir no flāvena Rīhgas ehrgetu-buhwetaja Aug. Martin sen. k. 1877. eesahktas un fchoseemu ar Emil Martin jun. k. palihgu — kas Wahzsemē pee labeem meistereem un 4 gadi pee flāvena Ladegast k. sawu amatu mahzijees — 8. April 1878. uželtas un pabeigtas. Ehrgelehm ir 2 manuali, augschejam 3 registeri (balsi), apakschējam 10 registeri. Wīsi balsi skan jaufi, kāris pehz sawa karaktera (dabas). It ihpaschi japeemin pedal-subbaſs (16 p.), kam leels spehks ir un ehrgetu plehshas, pahris weselas plauschas, kuras 35 grahdi stipru dwaschhu weegli well un puhsh; nau jabaidahs, ka muhsu ehrgeles delona-slimibū waretu dabuht. Ehrgeles tik weegli spehleht, kā tāhs weeglakhs klaweeres; tas gan deewsgān peerahda meistera praktisku un skunstigu mechaniku. Lai Deews ustur wezo firmgalwi wehl dauds gadus. Seltu un fudrabu tas gan nau zaur sawu ustizigu, gruhtu amatu un skunstī sakrahjis, bet ta lai ir wīna alga, ka dauds draudses Kursemē un Widsemē winam pateizibu ir fazijuschas par kohschahm un jaukahm ehrgelehm! Wīsch nau velti chini pāfaule dīshwojis! Zaur tāhm 70 ehrgelehm, ko sawā muhschātaisjīs, wīsch ir pats few 70 monumentus zehlis us ilgeem gadeem. Zil es pasīstu, tad Kursemē un Widsemē oħtra tahda meistera gan nau. Daschi gan ari fewi fāuzahs par ehrgetu-buhwmeistereem, kas pahri gadus Wahzsemē dischlerudarbu strahdajuschi jeb swina-stabules lehjuschi un ehwelejuschi. Wīni gan buhwe us laimi, un us draudses rehkinumu tur prohwī. Mechanikas eerikti un wehjlahdes leelumu nonem no Martin k. ehrgelehm. Dauds aħtraki ustaifa kā Martin k., bet tas Latweeschu fakams-wahrds pee tāhm ikreis peepildahs: „Ahtri steids, allis dsem.” Muhsu kaiminu draudse ir tahdas aħtrā laikā dīsimuschas ehrgeles, kas jau pehz pusgada laika brehż nelabā balsi pehz sawa raditaja. Ehrgeleeks gan faprātīgs wihrs, ir ari musika pratejs un meldiju komponeeretajs, bet newar un newar tāhs sawaldiht. Blauj leelahs un masahs stabules, kad Deewakalpošchana jatur. Ehrgeleeks tāhs nerahnes jau kalkā eelizis, daschahm leelahm blāhwejahm mutē knupiti eebahsis, bet tāhs neleekahs apmeerinatees, blauj kā mass behrns pehz tehtes (tehwa), kas us Leifcheem aībrauzis. Sargaitees draudses no tahdeem meisterem, no tahdahm aitahm

willa-kaschokos! Nihgā ari atrohdahs tahds chrgelu-fabrikants, kas no wezahm isdilushahm Kirju-sagraustahm ehrgelehm jaunas taifa! Isdohd tahdas pahrtasitas ehrgeles par lehtu zenu; ar 5—6 registereem dohd par 300 rbt. Bet tahda preze ir lihdsiga spohschahm turpehm, ko Nihgā us utu-tirgu pehrl. Jaukas un spohdras no ahreenes, bet kad fahk valkoh, tad reds, ka materials no wezahm sahbaku-scheltehm nemts; 8 deenu laikā schleebjahs us wifahm 4 pasaules-pusehm un dibens pasuhd apaksh kahjahn. —

Draudses mahgitais, kas neween leels musika pratejs, bet ari pats daschas instrumentes ar isweizibū spehle, atrada jaunahs ehrgeles par it labahm. Chrgelneeks, kas ari drusku musika pratejs, preezajahs katru svehtdeenu us tahn spehledams. Chrgelu jauka, mihliga un metaliga flana tam pilnigi atlihdina un aismalka wina puhsinu. Waj ta nau leela alga? Draudse ari preezajahs un ir pilnā meerā ar tahn. Atrohdahs tifpat dasch, kas nau pilnā meerā; dseed, ka wezulaiku kesteris ar baltu kaschoku — sawadu meldiju: „Wezahs ehrgeles (par krahm 30 rbt. nedohd) esohf labali flanejuscas, schilm jaunajahm esohf tahdas patstabules, ka wezajahm ehrgelehm; wezs meisters neprohtoht jaunas-mohdes stabules tafsh.“ Kahdu dambi neeku-walodahm lai zel preefchā? Ziti atkal dohma, ka ehrgeles ne-esohf wis stpras; chrgelneeks weenu deenu spehledams jau weenu stabuli falausis. Ko lai dara ar tahdeem Deewa radijumeem, kas wairak neproht ka maiss chst?! L. W. J.

Kahda preeka deenina. Tā ka pee mums daschads laiks, daschads gaifs, kur aufstums ar filtumu, wehtras ar rahnu gaifu, apmalkuses debes ar faules spohschumi allasch mainahs, tāpat ari zilweka muhshā daschadas deenas preefchā nahk: gan preeku, gan behdu, gan laimes, gan nelaimes. Tam tā waijaga buht. Ja nebuhtu behdas un nelaimie, tad mehs nesinatum, kas ir preeki un laime. Weena no tahdahm — ja ta wisleelaka preeka deena — ir leeldeenas-swehtki; bet ja nebuhtu leelahs preektdeenas, tad ari nebuhtu leeldeenas-swehtki. Schihs diwas deenas ir neschkiramas. Leeldeenas-swehtki nu no-swehtiti. It weens kristigs zilvelks tohs ar jaunu preeku, ar jaunu stpraku tizibu, ar jaunu drohshaku zeribu ir pawadijis. Bet lihds ar scheem leeldeenas-swehtki preekeem tas augstais Debefutehws daschus zilvelkus wehl ar ziteem preekeem apdahwinajis. Zit daschas firdis Tas us wisa muhshā ir saweenojis. Zit daschus wezakus tas ar mihi behrni apdahwinajis. Zit dascheem pušmuhscha zilveleem Wisch to pehzpusdeenas-muhshā fauliti ir lizis jauki jo jauki atspihdeht. Schi pehdigu preeku Deewa ari bija nowehlejis 16. April, vafchā pirmā leeldeenas-swehtki deenā, Falzgrahwes fkhlotajam Müller L. un wina laulatai draudsenei, jo schini deenā tee swineja sawas fudrabahyas. Müller L. ir pats pirmais fkhlotajs tanī apgabalā. Kad winsch par fkhlotaju palika, ta tad wareja tahlu jo tahlu eet, fkhlas wehl ne-atrada. Zit svehtibas Müller L. wisa tanī apgabalā tanī wairak kā 30 gaddos, kur winsch par fkhlotaju bijis, mahzidams ir sagahdajis, to nespēju op-spreest. Ta labaka leeziba no tam ir wina puhsina augti. Un tahda tee augti ir, mehs dsiedesim is kahdas no tahn dauds laimes wehledamahm wehstulehm, kurās zeen. Svehtki-swintajeem pirmā leeldeenas deenā kua pefuhitas. Tahda wehstule ir fkhlotaja gruhta amata leelaka alga. Zit is schihs

wehstules atgahdajamees, gribam zeen. Iasitajeem to pawehsticht. Zeenijams skohlas-tehws un mihi skohlas-mahte!

Keldeenas rihts ir wiseem preeka brihds.

Bet lihds ar to Jums fudrab' kahsu rihts.

Dauds wehlaħs to — bet Deews to ween pefschir.

Deews Jums fchohs abjus preekus wehlejs ir.

Diwkahrtigus svehtkus un diwkahrtigus preekus Juhe schodeen peedishwojuschi. Tas dñishwibas Leelungas zaur sawu ne-isdbinajamu dñishwibas noslehpumu neween kristiga zilweka muhshigu dñishwibu apdrohshina, bet ari Juhsa laulibas dñishwibu grib aplaimoht. Mehs preezajamees lihds ar Jums. Jebschu gan ne-esam Juhsu ihsteneeki, tomehr zitas augstakas juhtas muhs speesch, Jums schodeen tuvoties. Schodeen mehs atgadajamees, ka preefchā dauds gadeem atpatal, schini paschā weetā. Juhs, mihi skohlas-tehws! mums pirmo tizibas fehksli firdi fehjaht, wisa muhsu laizigai un garigai dñishwei pirmo pamata-akmini likht. Slawehs Deews, schi fehksli ir labus auglus nefusi un us fcho pamata-akmini mehs ne-esam sawu dñishwes-ehku ya welti ustafisjuschi. Ka tas pateesiba, leezinahs tas, ka mehs Jums atkal sawu behrnu mahzifchamu un audsifachamu ustizejuschi. Muhsu firdis ir pateizibas pilnas un mehs wehletumees wehl reis tahdu deeniu peedishwoht, kur waretum Jums sawu pateizibu parahdiht. Lihds ar fcho masu mihestibas dahwanu wehle Jums augstilaimi Juhsu pateizigee pirmee skohlnieki.

Mehs ne-ufdrohshinamees schini wehstule paraksttu gohda-wihru wahrdus awises ispaust, bet zeen. Iasitaji is schihs wehstules atshs, kahdus auglus skohlas war atnest un ka tahdi augli un tahda svehtiba eet no tehveem us behrneem un no behrneem us behrnu-behrneem. Is kahdas no Müller L. agrafeem skohlniekiem turetas runas mehs manijahm, ka skohlas tik tad war kreetnus auglus nest, kad fkhlotajs sawus skohlnieku neween mahza, bet teem ari tehws un draugs ir. Tahds Müller L. bijis. Ziti is skohleneem bijuschi musikanti. Skhlotajs nu isgajjis ar wiseem saweem jaunajeem us sala maura. Musikanti spehlejuschi, fkhlotajs lihds ar ziteem behrneem lehkuschi, preezajusches un deijsjuschi. Walas brihshōs skohleneem nekad preeka netruhzis.

Svehtki swineschana sahzhās un heidsahs ar pateizibas dseesmahm. Pastarpam tapa jaukas runas turetas, kurās Müller L. dñishwesgahjums tape isskahstihts. Pati skohlas mahte ari kahdus wahrdus runaja, peeminedama, ka wina mahte tai fazijusi, ka svehtdeenas dñimufchhi behrni esohf allasch laimigi. Schi to waroht apstiptinaht. Svehtdeenas-behrnam buhdamam wina laimes faulite arweenu laipni usfmaidijsi. Lai tas ari us preefchū lihds wina muhshā heidsamahm deenahm buhtu, to no wifas firds abjeem laulateem draugeem wehle

Kahds weefis.

Nikard v. Bergmanis,

Rūjenes draudses mahzitais.

„Mehs ne-atradisim pret wina ne-fahdu eemeslu, ja tas nan par wina Deewatlopshamu. Dan. 6, 5.

Ta Tu, zeen, lasitajs, — est jau ar deenahm labi pefhdinahs, est preekus un behdas schai wahrgu semē haudi-

jis, — tad Tu nelaunojēs par manu usaizinajumu, man nahkt lihdsi, un kahdu brihtinu pakavetees scho ihfo dīshwes-aprakstu lastdams. Man nau eedohmas Lewi west pilis, kur „mihkstas drahnas waska, kur kahrumōs dīshwo.” Lewi pajelt „augsta kalna galā un rāhdiht wīfas pāsaules walstibas un wīnas gohdibū”, — bet tik man nahkt lihdsi kahdā dischenā Widsemes draudse, ka dwehfelu skaitis fneids 16 lihds 17.000, — kuras leelums buhs 30—40 werstis, krustam sklehrsi, — nahkt man lihdsi us Ruhjenes draudsi, ka wēzis, firmaiš mahzitajs nahwē gahjis un nerimstahs wairums fault: „Mans tehwē, mans tehwē! Israela rati un wīna jahneeki.” —

Lai wīna familijas-dīshwe un winsch pats tiktū wairaki pāsihstams, tad līkshu darbeem un skaitleem runaht, lai tee gruntektiju, laistitoju, kohpeju Lew eepāsihstina.

Ruhjenes mahzitajs, Deewawahrdi Dr., Benjamina v. Bergmanu un wīna laulatas draudsenei Glenoras, dīsimuši Polchor's, dehls Rikards, dīsimis Rīhgā 29. Juli 1805. g. Pirmahs mahzibas preeksch sagatawoschanahs us augstahm skohlahm mahjā eekrahjees, ar koplū krahjumu sawā 16. dīshwes-gadā (1821.) wareja eestahtees Tehrpatas gimnāzijā, is kuras ar weihsmi 1825. iſſtahja un tajā pāſchā gadā (1825.) eestahjahs Tehrpatas uniwersitetes Deew'wahrdi-mahzibas fakultetē par Deewawahrdi-mahzibas studenti.

Preeks leels kātram wezakam, kad dehls jau tik tahlu. Jo tad jau drihs wīfas skohlu-puhles pahrzeestas, ihpāſchi materialigā finā, tad jau zeribas pilna nahkotne smaida, — kur dehls atlihdsinahs wezakeem winu ruhypes un puhles. Betzik dāuds tehvi nepreezajahs, fawus behrnus augstskohlās nedewiſchi, — un no dascha ne-isnahk, ne zepts ne wahrihts, — tehws ne-aldabu tahdu, kā dohmajis isaudseht. — Waina ir dīſta. Truhkst mihlestibas pee Deewa un zīlwekeem; zīlweku mihlestiba Deewa mihlestibas atspīhdums un „teem, kas Deewu mihle, wīfas leetas par labu nahk.”

„Rikards” pee korporazijas — Livonia — peerakstijees tika no tāhs 1826. g. ar „dekelī” apdahwinahs. Un tad 1829. sawu studiju beidza, tika no tāhs fakultetes ar fudraba medali, — par flāwas pēlnoschu darbu, kas bija weens spredikis — krohnehts. Un ščis spredikis us uniwersitetes preekschneebas nospreedumu drukahs. Tas ir Rikard Bergmanu jaunibas laiks. Jauniba! kad nahksi atkal atpaka! — Ne, — jauniba nepeeder pee tāhm leetahm, kas muhs jo nobjas ikdeenas apmekle, — nepeeder pee fīrdehsteem un gaudahm, pee afarahm, puhslehm un raudahm. — Jauniba tē wairs ne, meefās ne, tikai garā atkal muhs apmekle. —

Jo, — kad kahdu darbu sah, kas patiht un jautrina, waj nau tā, ka juhtahs israuts no zītahm muhschu deenu sefrahym un noguršchanahm, — waj nau — kā jauns radijums pāližis? Teefcham! meefās jaunums mas, us ihsu brihtinu zīlweku pāsastrina, — un wehl tad jo masak, kad wīna gars ir nowahrdsis, nowahrdinahs, apspeests, kālpinahs; bet gars sawā jaunibā nelad nenowezejahs, kad tam tīhrs, kohdoligs materialis teek pēsneegts. Bariba, kas nau tik

azu preekschā mīrdsosha un flāwas pēlnoscha, — nau pāhrwīſchderiga, bet dibinata zaur-zaurehā Kristus oīns taifinābā. Un kas no ūha uhdens dser, tam nelad neflahypt, tas nelad nepaleek wezs. Un kaut meefās jaunumu tāhds nemana wairs, gars winam to teef deenai no deenas paleek jaunaks, — paleek muhschigs. Jo tur gadus neskaita. Tāpehz ar meesu un dwehfelī ir tāpat, kā ar skanahm muſikā. Brihtin par brihtinu meesa paleek rāupjaka, dohbjaka, — dwehsele turpreti eet us augšču tīhrača, skanaka. Tikai par labu harmoniju kātram pāſcham jagahda.

Uniwersiteti beidsis winsch pālika par Widsemes kandidatu un dehl ſewis iſſglīhtoschanas pāwasari 1829. aīſreiſoja us Wahzsemi, Schweiſiju un Augſch-Italiju un no rūdens 1829. lihds wasarai 1830. ſtudeereja Berlinē teologias fakultetē Deewawahrdi ſīnashanas. No 1831. lihds 1834. gada 4. Februarium bij par Rīhgās pīſehtas kandidatu, kurā deenā Rīhgās Zehkaba bāsnīzā par Ruhjenes pālihga-mahzitaju tīla eeswehthits un pēstahjahs tehwam par pālihgu. 1842. gada pehz tehwa atlāhpāſchanahs tīla par mahzitaju Ruhjenē pēnemts.

Tē atwehrahās winam darba-lauks. Tohs dāuds gruhtumus un darbus jau noswehrdams dāuds mas, — teiza sawu pīmu ſprediki, fahldams ar teem wahreem: „Kungs Jesuſ! Mana mehle wehl ir ūhwa! pālihdsi ūku ar Tāwa gara ūpehku tā lohziht, kā waru tā teikt un mahziht, kā Lew pa tīh! Tu eſi mani ūhē ūhtijis, kā Ananiu pee Saula, kad tas bija neredsīgs pāližis — ūhtijis ūwas rohkas us ūku ūkt, lai winsch atkal redsīgs tohp —, tā Tu eſi manis pee ūchahs tehwu-tehwu draudses kohpāſchanahs wadijis. Atveri ūnas ūmfħas ūzis, kā ta Tāwu gaifmu ūds, ūmfħu ūenīht, no maldīſhanahs atgreeschahs un paleek Tēwim iſredsehts rīhls!” — (Rakstītajam ūchel, kā winsch ūfu ſpredika faturu newar ūſitajam ūſinoht. Šohs wahrdus ūnam ūſneeds kāhds ta ūlaika ūlaſitājs: Wezais Pilawus, Jahnis Schulze, kas kā azu-leežineeks ari daschās turpmāk minetās ūnās.)

(H preekschā wehl.)

Zelgawas latw. pīſehtā draudse:

no 7.—20. Mai.

1) Dīsimuſchi: Jacob Robert Stursten; Johann Eduard Mīla; Carl Baumann; Bernhard Almen; Ludwig Birsneck; Louise Emilie Kahlis; Catharina Charlotte Freinath; Anna Pauline Müller; Pauline Līsette Karlsohn; Anna Spekers; Dorothea Līsette Minna Grobin; Alexandra Elisabeth Caroline Rosenberg; Emilie Johanna Rosenfeld; Annīlīse Raggis; Anna Lawīſe Bligaus; weena nedīshwa metīna.

2) Uſſaukti: Carl Müller, ūhmuhschneeks, un Ottlie Rosalie Bürger; pujs Kristaps Šarkis un Dohre Averneet; aſtāvnieks Jānis Sohnī un ūld. aīr. Madde Kelpsch; bohdes pujs. Indrik Schwarzbērg un Caroline Charlotte Heinriette Mantenfel; muhsneeks Johann Alexejew — ari Kristoph un Annīlīse Rūßmann; pujs. Otto Lohzis un Julie Buschman;

3) Miruſchi: Dorothea Nerenfewitsch, 1 g. 3 m. w.; Līsette Bligaus, 6 g. 9 m. w.; Ans Müller, ūrahneek, 48 g. w.; Kristaps Ihmann, 9 m. w.; Clara Susanna Bīhtol, 11 ned. w.; Martin Aūs, aſtāvnieks, 88 g. w.; Andrei Pawel, ūld. no Zelgawas weet. bataliona, 43 g. w. R. G—z.

Misiones Iapa.

XIV. Jaun-Sehlante.

Jer. 23, 29. **Woi mans wahrds nau kā uguns, kas tas kungs, un kā wesers, kas akminu-kalnus fagraus?**

Isgahjuschi lapā, mihtee laitaji, eset dīrdejuschi, ka Australijas mahzitais, Sahmuels Marsden zaur fawu laipnibu un mihtestibū semim bij Maoreeschu apzeetinatu fīschu durvis atwehris. Winsch nu labraht pats buhtu pee wineem nogahjis, teem Deewa-wahrduš fludinah, bet fawu weetu newaredams astaht, winsch Englanđe trihs misionarus darija labrahtiqus, no-eet pee Maoreeschem. Bet tee newareja atraft neweenu fugi, kas winus buhtu pahrzehlis us Jaun-Sehlanti; wiſi fuginecki pa dauds bījhahs, dīrdejuschi no winu aſins-kahribahm. Tad ar kristigu draugu palihgu Marsdens pats apghadaja fugi preeksh misiones darba. Ar 7 Maoreeschu tautas wezaheim, ko Marsdens bij aizinajis pee fewis, kohpā winsch fawus misionarus parvadija us Jaun-Sehlanti. 25. Dezember 1814. g. Marsdens tureja pirmo ſprediki par teem wahrdeem: „Nedzi, es jums pafludinu leelu preeku, kas wiſeem laudihm notiks, jo jums ſchodeen tas peſtitajs peedsimis.“ Pehz tam winsch noirkā ſemes preeksh ſtationes un tad pats dewahs atkal us mahzahm. Tee misionari nu peelika rohku pee fawa gruhta darba, buhweja namus, strahdaja dahrjuš; bet tee eedſhwotaji novohſtija un iſtukſchoja dahrjuš un ekas un apdraudeja tohs misionarus ar fawem ſchlehppeem un zireem, bet tee Deewa wihi nebehda un ne-apnika. To valodu iſmahzijuschees tee tureja fohlu, bet tee behrni, kas bij nahkuſchi peknas zeredami, to nedabuſuſchi gahja ſmeedamees prohjam. Kad pulfsteni ſwanija us ſprediki, tad tee laudis kahpa laiwās, ſiwiſ kert, un ja kahdi bij nahkuſchi un misionari fahkuſchi Deewa-wahrduš teift, tad tee brehza; tee ir meli, eſtim labaki prohjam! Un tai aſins-iſleſchanai, zilveku laufchanai un chſchanai nebij gals, bet fawus zilveku-meelaſtus turejuschi, tee laudis fawu nokautu enqaidneku galwas uſduhra teem mahzitajeem par ſpihti us misiones-ſehtas ſchogu rikeem. Ta aifgahja 15 gadi. Bet tahdö darbs, eefſch ta kunga padarihts, newareja buht pa weli padarihts; pamasam tee laudis to nomanija, ka tee mahzitasi mekleja winu labumu. 1828. g. nomira weens no teem laufchu wezaheim, wina beidsamais wahrds bij: „Nedareet teem misionareem raiſes, tee munus ziu nelo kā labu ween darijuſchi.“ Us wina behrehm pirmo reiſi notika, ka nekahdas aſinis netaya iſleetaſ; 1830. g. pirmee likahs kristitees un kad diwi teizami farotaji pee-nehma kristibu, tad dauds ſteidsahs wineem pakal. 1836. g. bij jau 400 kristiti un na tuhſtroscheem to, kas Deewa-wahrduš klausijahs un ſweytdeenaſ ſweytija, ta ka teem pirmajeem trihs wehſtneſcheem bij janahk ziteem polihgā. Kad 1838. g. Marsdens 73 gadus wezis buhdams nomira, tad winsch ar patezibas pilnu preeku wareja apluhkoht to druwu, kas bagatōs ſeedōs ſtahweja. Deewa-wahrbi ar fawu ugumi to ledu bij laufejuschi un ar fawu weſeru to akmini fagrauſuſchi. Kur lihdi ſhim nemeers un karsch walbija, tur meers un kahrtiba bij eegahjuschi, wiſi ſweſchineeki valika drohſchi no ſagleem jeb ſleyka-wahm, kas winu mantu un dīhvbū buhtu aifkuſchi, tee kristiti ne ko wairs neſinaja no kareem, fawus ſohbinus tee bij padarijuſchi par lemescheem. Skolas un baſnizas bij pilnas ar jauneem un wezeem, kas wairs nebij kahrigi pehz aſinim, bet pehz Deewa mahzibahm. Wejs laufchu waldeeks apleezinaja teem misionareem ſazidams: „kristiga tiziba ir laba tiziba, ta uſtura dīhvuſ, bet muhſu tehwi wiſi aplauti karā; kapebz juhs newarejat aſtraki nahts, ka aridjan wini buhtu dīrdejuschi no Jēſus?“ Bits laufchu waldeeks, kas leels farotajs un aſinskahrigs wihrs bijis, iſteepj beidsamā wahjibā fawas meeſas, bet wina ſiids wairs nekahro aſinis, bet Jēſu; Deewa-wahrbi, ko winam mahzitais iſlafa, ir kā rafa tai iſtwihluſchi ſirdei.

Bet zaur tumſbas waru pah to ſeedoſchu Deewa-dahrju nahza bahrga pahrbaudiſhanas wehtra, kas daschu jauku ſeedinu nobirdinaſa. Lihdi ſhim Eiropeechi, bihdamees no teem aſins-kahrigieem

zilveku-ehdejeem, mas bij apmetuſchees Jaun-Sehlantē, ſai ta ar bij laba ſeme. Bet lad misiones darbs tohs plehſigohs ſwehrus par rohmeem jehreeem padarijiss, tad ſweſchineeli nahza leelōs bards, ar fawu beſdeewibū un wiltibū un brandwihnu tohs ſemes-eedſhwotajus ſamaitadami, lai winu ſemi waretu eemantoht. Tee virka un iſwhila to un pehz nezik ilga laika tee ſweſchineeki, wiſwairak Angleschi, walbija pa leelai datai par wiſahm Jaun-Sehlantes ſomehm. Gan Anglijas īchnineene griebeja Maoreeschu rektes pret teem ſweſchineekem aifſtahweht un paſargah. 1842. g. ar Maoreeschu wezaheim eezebla deribu, zaur kuru Anglijas īchnineene Jaun-Sehlantes pahrwaldiſchanu ſawās rohlaſ nehmui ſteam dīmteem eedſhwotajeem apſtirinajā winu ſemes teſeu un aifſleedſa wiſeem ſweſchineekem ſemes pirlt. Bet aridjan Anglijas īchnineene neſpehja leegt teem eenahzeju bareem to ſemi appluhdinah. Winu lepniba, kahribas un beſdeewiba peelipa teem ſemes-eedſhwotajeem, winu ſpehku ſaudedami; ſlipigas ſlimibas winu ſkaitli pamaſinaja, iſgada wairak nomira neka peedſuma. Maoreeschu fawu pohtu preeksh aſhīm redſedami, ſemi un laudis gribedami ſargaht un tohs ſweſchineekus iſdſicht, eefahza karu 1844. g. pret teem „balteem waigeem“; pehz 2 gadeem atkal dereja meeru, bet tee eenahzeji patureja wirſroblu. 1859. g. atkal iſzehlahs jo niſnakas karčh; wiſi Maoreeschu, kristiti un pagani, ſtahweja kohpā kā weens wihrs un eezebla weenu duhſchigu wezako, Potatau, par īchninu un iſlaida ſludingſchanu, ka gribohi gohda tureht kristigu tizibu, likumus un weenprahibū, ka karu negriboht, bet ſawā ſemes rektes aifſtahweht lihdi beidsamai aſins-viſitei. Tad notikahs, ka weens laufchu wezakais pret likumeem balteem laudihm atkal pahrdewa ſemes, wiltigs praweets: Te-Ha, kas teizahs parahdiſchanas no engela Gabrieļa un jumprawas Marijas redſejis, kas winam apſohlijuſchi doht uſwareſchanu. Kara-breefmās aridjan kristiti ſawenojahs ar paganeem us breefmas- un maras-barbeam. 2. Merz 1859. g. duſmīgs paganu pulks, no wiltigg praweefha mahzelkeem uſſlubiņahs, uſbruka Wahzu misiones ſtationei, to misionaru blakam baſnizai, ko Maoreeschu paſchi uſtaſiſuſchi, noſita, laiſſia wina aſinis, aprija wina ažis, un fmadseni un to zitu meesu meta ſuneem preekſhā; paſcha draudſe naturejahs tahdam aſins-barbam pretim. Pehz 7 breefmigeem kara-gadeem, no Anglijas īchnineenes ſubtitam gohda-wihram Schorſham Grey iſdewahs meeru doreht un tas wiltigis praweets aifſazija ſawās wiltus mahzibai. Gan tai wehtichaņas laikā dauds kristiti bij atraſti par pelawahm un fawu tizibu aifſleeguſchi, bet dauds aridjan kā ſiwarigi ſweeſchi eegahjuschi Deewa ſchkuhnoš. Gewainohts Angleſchu kara-wadonis pee ſemes guledams brehza pehz uhdena, bet Maoreeschu wadonis iſgahja no zeetolſchana un winu dīrdeinajā un pats taya noſchauts. Laufchu mahzitaji un ſkohlmeiſteri nebihdamees no laufchu trakoschanas gahja ſawam draudſes lohzeſlim pakal tohs melodami ar Deewa wahrdeem. Bits misionaree krita paganu rohlaſ, tee griebeja winu nokaut, par atreebſchanu pret wiſu launumu, ko no Eiropeechem zeetufchi; bet diwi kristiti wadoni to misionari ſargaja ar paſchu meefahm. Waf tee nau kristigaſ tizibas viſnigī augti?

Maoreeschu tauta ir mireja tauta, winu ſkaitls ildeenas ſuhd. Neprahtri laudis gan ſala, ka to eſoht mifone padarijuſi, bet Maoreeschu ſlepławas ir winu paſchu un kristitu grebki un blehdibas un launumis. Misiones darbs gan wairs to tautu ne-iſglahbs, winai jamirſ, bet mifone tahn dwehſelehm, kas Deewa preezas-mahzibū veenem, zaur Jēſu kristi paſneegs to peſtitochanu, ka ar meeru war no ſchis behdju paſaules ee-eet Deewa preekā. Geluhſuſchu needru Winsch neſalaufſhs un kvehloſchu dakti winsch ne-iſdſehſhs. Eſaj. 42, 3. Paſaules behrneem tahdö darbs ir geſigis un nizinahs, bet preekſh Deewa iſredjehts un dāhrgs. Winsch ir wehrt, ka wiſi Deewa behrni pee ta peebreedojahs ar ſawahm luhgſchanahm un dāhwanahm.